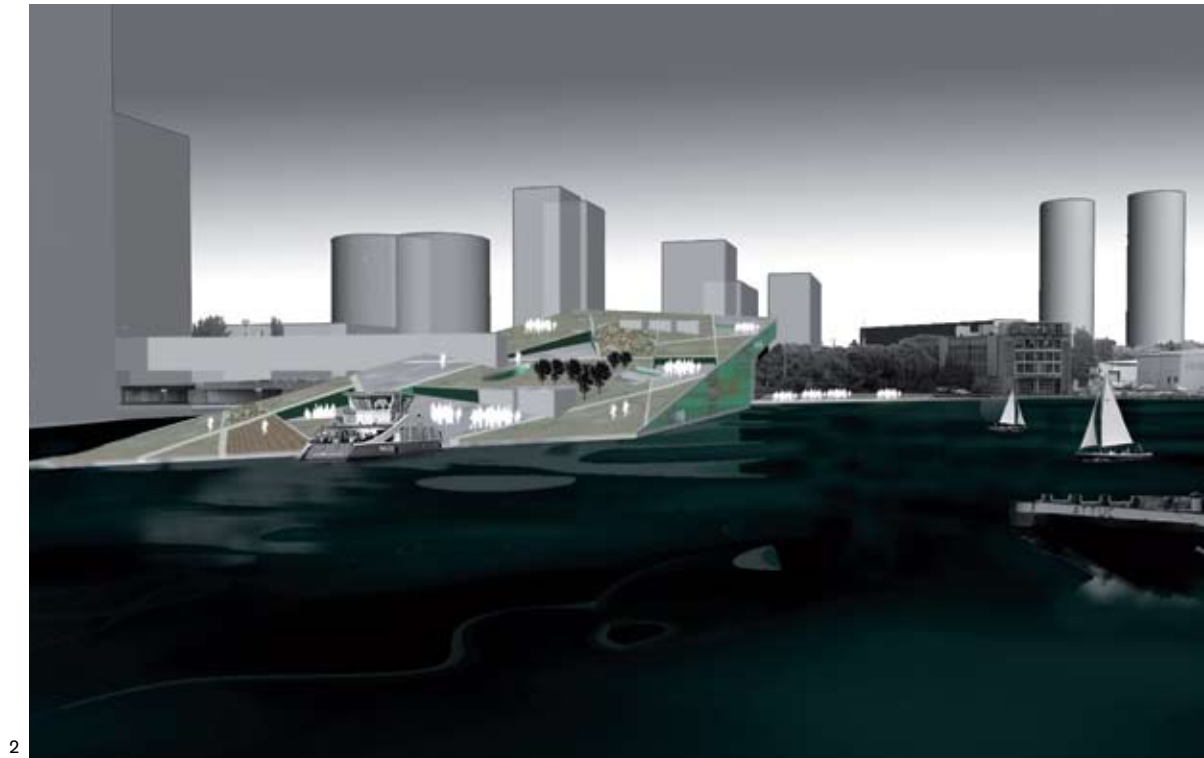

'Ontwerpen is het beeldend niet afmaken van gedachten' UMAA, Ute Brinkmeier en Martijn Huting

- 1 New Amsterdam Times, prijsvraaginzending Open Fort 400, 2009. Team: UMAA Ute Brinkmeier, Martijn Huting, Intarcdesign architectenbureau en Sanne Braakenburg. Tekening mogelijke invullingen.
- 2 New Amsterdam Times, prijsvraaginzending Open Fort 400, perspectief gekoloniseerd. Beeld: Intarcdesign architectenbureau
- 3 Ute Brinkmeier (D 1970) studeerde architectuur in Münster en werkt sinds 2001 in Nederland, o.a. bij de Zwarte Hond, Hertzberger en ADP. Martijn Huting (1972) studeerde architectuur aan de TU Delft en werkte daarna o.a. bij Royal Haskoning, Joke Vos en Arconiko. Hij is daarnaast actief als beeldend kunstenaar en docent. Samen richtten Ute en Martijn in 2010 UMAA op.

Zelden waren twee partners binnen één bureau zo verschillend. De een houdt van Gaudi en Horta, de ander van Le Corbusier en Mies van der Rohe. De een probeert zo associatief mogelijk te werken, de ander hecht aan grondige detaillering en een consequente uitwerking van een concept. Over wat een concept is, zijn ze het trouwens niet eens. En terwijl ze elkaar continu tegenspreken of onderbreken, ontvouwt zich de werkwijze van een bureau. 'De goede ideeën komen bijna altijd door haar interpretatie van mijn schets of mijn interpretatie van de hare. De eerste reactie is, 'nee dat bedoel ik niet', maar de volgende is: 'maar eigenlijk is het beter'', zegt Martijn Huting. Bij hoge uitzondering is Ute Brinkmeier het daarmee eens: 'In de buitenwereld denkt ook iedereen anders, het is heel goed om je continu bewust te zijn dat mensen altijd verschillend naar de dingen kijken.'

Indira van 't Klooster

Beide architecten hebben behoefte aan een constante input van nieuwe ideeën en gedachten. Ze opereren op uiteenlopende vlakken, als docent, als ontwerper, als kunstenaar en als onderzoekers. UMAA is voor Martijn een vrijplaats waar ze zich terugtrekken, waar alle gedachten denkbaar zijn en het realiteitsgehalte niet de boventoon voert. Voor Ute fungeert het bureau vooral als kapstok om de verschillende projecten onder te verzamelen. 'En voor al die samenwerkingsverbanden is een bureaunaam ook wel handig.' Dat leidt in de praktijk tot inspirerende concepten. In *Open Fort* ontwierpen ze een drijvende stedelijke katalysator: een organisme dat op verschillende plaatsen kan aanmeren. Op dit schip bevinden zich allerlei lagen die in de loop der tijd met diverse functies worden gevuld, afkomstig van de verschillende plekken

waar het schip aangemeerd heeft gelegen. Zo ontstaat een onvoorspelbare mix van verschillende fragmenten die als katalysator functioneert op de plek waar het schip aanmeert. Ute: 'Binnen die vorm kan alles gebeuren, maar de mensen moeten het onder elkaar organiseren, dan heb je gebieden die vrij zijn. Ik wilde wel de liften en de trappen regelen, maar dat vond Martijn al teveel inmenging, dus die zijn weer geschrapt. Martijn: 'Het ging erom een gelaagde stad maken, het is een gedachte-experiment, het gaat niet per se om de realisatie ervan.' Een ander voorbeeld is *E-vlot*. Een vlot met duurzame techniek onder het wateroppervlak en met een terras boven het water. Ook bestaande drijvende woningen kunnen zo energiezuiniger worden.

Wat betekent het om in deze tijden architect te zijn?

Martijn: 'We hebben UMAA nodig om vrij te kunnen denken, om het veld breed te trekken. In deze tijden wordt een architect uit efficiency overwegingen uit de bouwkolom gejaagd, en dus moet een architect nieuwe manieren zoeken om zich te manifesteren. Ik word steeds minder architect. Architect zijn betekent niet altijd een gebouw afleveren. Daar wil ik van los komen. Dat probeer ik ook met kunst maken, schrijven, lesgeven: nadenken over de cultuur die we hebben.'

Ute: 'Maar we hebben ook opdrachtgevers nodig. Met UMAA kunnen we kennis ontwikkelen, zodat we, als we wel met een opdrachtgever werken, beter werk kunnen leveren. Door Open Fort en E-vlot doen we ideeën op die ons denken scherpen.'

Maar als het gaat over de relevantie van de architect mag het dan een privéfascinatie zijn of moet een ontwerp bijdragen aan een maatschappelijke discussie?

Martijn: 'Dat laatste, daarom hebben we een artikel geschreven over Open Fort. Over hoe zo'n drijvend woonoppervlak zich zou kunnen ontwikkelen.'

Ute: 'We doen trouwens ook dingen met leegstand, krimp en duurzaamheid, maar ik heb geen zin om ons zo te profileren. Dat is toch vanzelfsprekend?'

Op dit moment hebben ze net een project opgeleverd in Bergen op Zoom. Het functioneert als een stadskamer op een doorgangsplein. Op een plek waar voornamelijk gewacht werd (op de bus, op een broodje, op een afspraak), ontwierpen zij een gebouwtje dat met recht de meest comfortabele bushalte van Nederland genoemd kan worden. Er is een bloemist, een kiosk en een opvallend zitmeubilair in knaloranje. Met het winnen van de prijsvraag werd ook UMAA opgericht: Ute en Martijn Art & Architecture.

Ik zie weinig ornament hier, en veel techniek en detail. Is Martijn buitenspel gezet?

Ute, verontwaardigd: 'En al dat oranje dan! In het prijsvraagontwerp zat nog veel meer ornament.'

Martijn: 'Ik wilde een kroonluchter in de bomen, of anders een schemerlamp.'

Ute: 'De kleur doet genoeg! Andere toevoegingen zijn helemaal niet nodig.'

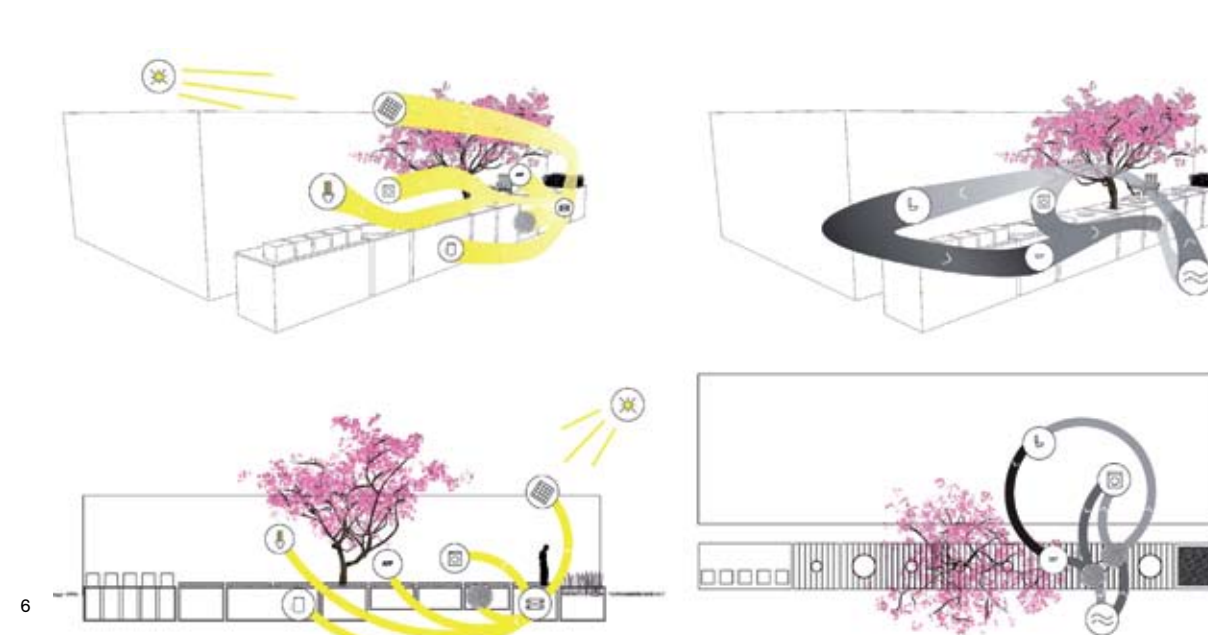
Martijn: 'Ik wil altijd meer, zij wil altijd minder, maar we komen er altijd goed uit.'

In jullie naam is Art & Architecture opgenomen. Welke rol speelt kunst in het UMAA-werk?

Martijn: 'Ik heb architectuur gestudeerd, en daarna kunstacademie. Maar was

5

6

bij beide niet echt op mijn plek. Ik hou van Gaudi en Horta, ik hou van ornamenten, en ik voelde mezelf een kunstenaar tijdens mijn architectuuropleiding, maar op de kunstacademie bleek dat ik toch meer architectonisch denk. Daar merkte ik dat ik toch wel echt architect ben. En toch biedt kunst een vrijheid die ik in de architectuur niet heb. Ik kan er mijn deconstructivistische neigingen kwijt.'

Ute: 'Martijn's manier van werken heeft heel sterk te maken met onze architectuur. Hij werkt in laagjes, voegt steeds iets toe. Bij de kiosk was er eerst een idee, dan de opdrachtgever die een laag toevoegt, dan de bouwer, de welstandslaag, en zo evolueert ook het oorspronkelijke idee. Door het toevoegen ontstaat het resultaat.'

Over lagen gesproken. Een project dat nu in uitvoering is, is een villa in Blaustein, Duitsland. Het huis is letterlijk in de rots geschoven. Qua plattegrond is het gebouw niet ingedeeld in ruimtes, maar in zones, waardoor een veel opener ruimtegevoel en een interessante flexibiliteit ontstaat. Iedere zone heeft een eigen buitengebied. Het is een van de projecten waar Ute samen met Architectenbüro Gebhardt aan werkt.

Jullie doen veel samenwerkingsverbanden. Wat was hier de werkhouding?

Ute: 'Het uiteindelijke plan is een combinatie geworden van mijn ontwerp en

dat van hun. Het idee om het huis in de berg te schuiven was van ons, en dat is gebeven. De opdracht is nu van Gebhardt architecten, maar ik ga er wel vaak naar toe. Het is een studiec collega van me en we werken goed samen.'

Het is opvallend dat je met net zoveel trots en betrokkenheid praat over de projecten die je deed bij andere architectenbureaus, als over de projecten onder eigen naam. Maakt dat niets uit?

Ute: 'Ik praat veel vaker over de UMAA-projecten, dus die zijn uiteindelijk belangrijker. Andere projecten zijn teamwerk, en onze projecten komen met zijn tweeën tot stand. Maar qua trots maakt het niet zoveel uit. Ontwerpen is toch een gemeenschappelijke exercitie.'

Martijn: 'Mij gaat het sowieso niet om trots.'

Wat maakt dan wel uit?

Martijn: 'Dat ik het gebouw een keer gezien heb, voor mezelf, in het echt gezien, dat het nu bestaat, dat je kunt controleren of je gedachten kloppen. Of je coherent bent geweest.'

Ute: 'Maar net zei je nog dat architecten niet per se hoeven bouwen om iets op te lossen!'

Martijn: 'Ik bedoel, het eindresultaat hoeft niet een gebouw te zijn, het denken erover is belangrijker, maar enige vorm van tastbaarheid is wel prettig, al is het maar een feest of een tentoonstelling.'

7

- 4 E-Vlot, prijsvraaginzending Duurzaam Drijvend Wonen 2010. Team: UMAA Ute Brinkmeier, ELstudio, Robttenapelarchitect en Tim Loeters. Energie- en watercyclus.
- 5 Perspectief E-Vlot vanuit het water. E-Vlot, prijsvraaginzending Duurzaam Drijvend Wonen Beeld Erno Langenberg
- 6 en 7 Stadskamer in Bergen op Zoom, 2011. Foto Ute Brinkmeier. In ArchitectuurNL #06 2011 p.52-53 staat een artikel over dit project.

En wat is het belangrijkste om over te dragen bij het lesgeven?

Ute: 'Het zoeken naar de eigenheid van de ontwerpers, het beseft dat elke lijn betekenis heeft.'

Martijn: 'Ik wil aan studenten overbrengen dat je altijd nieuwsgierig moet zijn en moet beseffen dat er geen normale dingen zijn. Een goed ontwerper weet dat alles kan, en dat niks gek is, en dus ook: dat niks gewoon is.'

Wat is er ongewoon aan de stadkamer in Bergen op Zoom?

Martijn: 'Het is een huiskamer op een plek waar je dat niet zou verwachten. Bovendien is het geen gebouwtje, maar een bushalte. Dat biedt al meteen een heel ander perspectief. Ontwerpen is het beeldend niet afmaken van gedachten.'

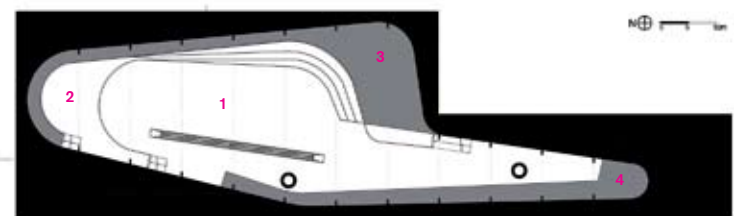
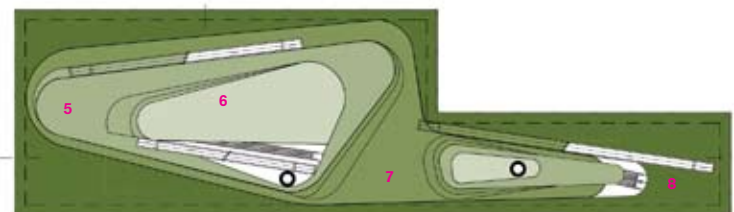
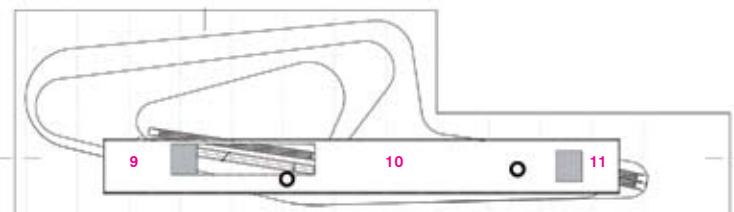
Wow. Wil je dat eens toelichten?

Martijn: 'Ontwerpen structureert gedachten, is een denkding, geen gevoelsding. Het is beeldend en ruimtelijk. En het is nooit af. Ook als het gebouw al klaar is, kun je er in je hoofd mee bezig blijven. Mensen blijven het gebruiken, en daar leer je ook weer van. Ontwerpen houdt eigenlijk pas op als het weer wordt afgebroken. Iets is pas klaar als de tijd op is, of als het geld op is.' En daar is ook Ute het hartgrondig mee eens.

www.umaa.nl

10

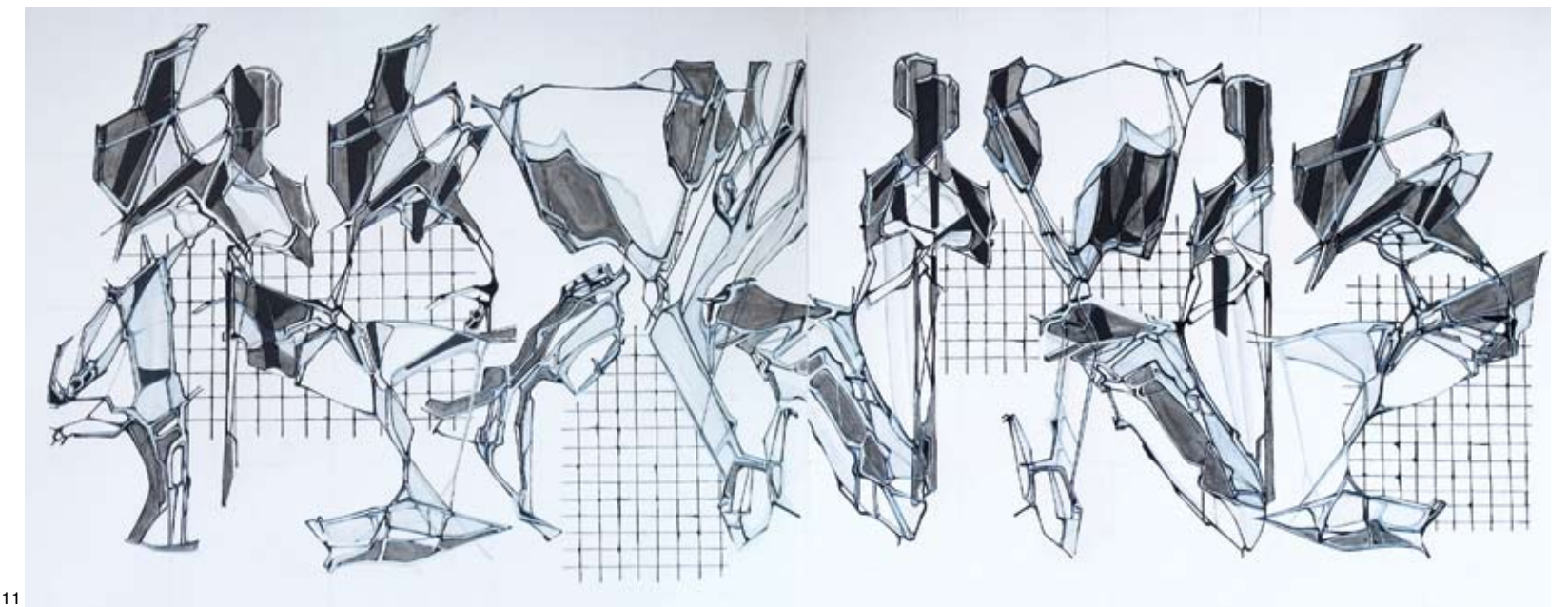
8 en 9 Prijsvraagontwerp 2011 voor het Paviljoen van Zwitserland op de Expo Milaan 2015. Boven: 3D impressie cultuurniveau. Plattegronden en doorsnede. Van onder naar boven: Cultuurniveau -6m, Landschapniveau 0, Techniekniveau +8m

- 1 Multifunctionele ruimte voor tentoonstellingen en evenementen
- 2 Podium/restaurant
- 3 Keuken
- 4 Nevenruimtes
- 5 Buitenpodium voor entree
- 6 Heuvel 1
- 7 Tussen de heuvels
- 8 Uitgangspodium
- 9 Bureau
- 10 Tentoonstelling
- 11 Skybar

10 en 13 Groot woonhuis in Blaustein, Duitsland. UMAA in samenwerking met Architectenbüro Gebhardt, verwachte oplevering 2012.

11 Luft von anderen Planeten, Martijn Huting, 2011, 100x40cm, inkt en potlood op papier

12 Constructie 2, Martijn Huting, 2010, 40x30cm, inkt en potlood op papier

11

12

13

9